

Internetconsultatie 'Reclameverbod en decentrale bevoegdheid'

DEEL I – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

A. Wat vindt u van het voorstel van de wetswijziging waarin gevelreclame en reclame in speciaalzaken per 2021 wordt verboden?

Wij, 37 organisaties die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie, zijn een groot voorstander van de voorgenumen wetswijziging waarmee gevelreclame en reclame in speciaalzaken per 2021 wordt verboden. De wijziging helpt namelijk om te komen tot een Rookvrije Generatie.

Wij vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Dat betekent vrij van blootstelling aan en het gebruik van alle tabaksproducten en aanverwante producten. De uitbreiding van het reclameverbod naar speciaalzaken levert wat ons betreft een belangrijke bijdrage aan het beschermen van kinderen tegen de verleiding om te beginnen met roken.

Uitbreiding reclameverbod als belangrijke maatregel op weg naar een Rookvrije Generatie

Uit onderzoek blijkt dat meer blootstelling aan reclame op verkooppunten zorgt voor een verhoogde kans dat jongeren gaan roken.¹ Dat is ook aangegeven in de toelichting op de voorgestelde wetswijziging. Blootstelling van jongeren aan beelden van tabakswaar kan hun rookgedrag beïnvloeden, doordat zij gewend raken aan deze beelden en tabaksproducten gaan zien als normale producten. Om die reden geldt op dit moment al een reclameverbod voor tabaksproducten en aanverwante producten. Tabaksproducten en aanverwante producten zijn geen normale producten en de regering wil daarom niet dat jongeren er mee worden geconfronteerd, zo is aangegeven in de toelichting op de wetswijziging. Dat tabaksspeciaalzaken nu ook onder de reikwijdte van het reclameverbod worden gebracht, vinden wij een goede stap. Hoe minder advertenties en promotie van tabakswaar jongeren te zien krijgen, hoe kleiner immers de kans is dat zij deze producten gaan zien als normale producten. De uitbreiding van het reclameverbod draagt daarmee bij aan de denormalisatie van roken.

Uitzondering voor twee groepen speciaalzaken

Met de voorgestelde wetswijziging worden twee groepen speciaalzaken uitgezonderd van het reclameverbod waar het gaat om reclame in de speciaalzaak. Het gaat om speciaalzaken die uitsluitend rookwaren, rookaccessoires, loten en dagbladen verkopen en speciaalzaken met een jaaromzet van maximaal €700.000 die meer dan 75% van hun jaaromzet uit rookwaren halen. Deze groepen speciaalzaken worden tevens uitgezonderd van het uitstalverbod, dat naar verwachting in werking treedt per 1 juli 2020.² Deze uitzondering vinden wij begrijpelijk, aangezien consumenten dit soort verkooppunten vrijwel alleen bezoeken voor het kopen van tabakswaren. Door deze uitzondering worden jongeren slechts zeer beperkt blootgesteld aan tabaksreclame.

Wel vinden wij het belangrijk dat het verbod op reclame aan de buitenkant van de speciaalzaak, oftewel gevel- en etalagereclame, wel voor alle speciaalzaken geldt. We zijn dan ook blij dat ook ten

¹ Henriksen, L., Schleicher, N.C., Feighery, E.C., and Fortmann, S.P. (2010). A longitudinal study of exposure to retail cigarette advertising and smoking initiation. *Pediatrics* **126**, (2), 232-238; Johns, M., Sacks, R., Rane, M., and Kansagra, S.M. (2013). Exposure to tobacco retail outlets and smoking initiation among New York City adolescents. *J Urban Health* **90**, (6), 1091-1101.

² Kamerstukken II 2015/16, 34470, nr. 2.

aanzien van de genoemde twee groepen speciaalzaken geen reclame te zien mag zijn aan de buitenkant van de speciaalzaak.

B. Wat vindt u van het voorstel van de wetwijziging waarin expliciet wordt gemaakt dat provincies en gemeenten bevoegd zijn om bij verordening regels te stellen over rookverboden?

Wij, 37 organisaties die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie, zijn een voorstander van de verduidelijking van de bevoegdheid van provincies en gemeenten om bij verordening regels te stellen over rookverboden. Het is immers van belang dat decentrale overheden die dergelijke regels willen stellen, weten welke mogelijkheden zij daartoe hebben.

Met de voorgestelde wetwijziging wordt in de Tabaks- en rookwarenwet verduidelijkt dat deze niet in de weg staat aan het instellen van juridisch handhaafbare rookverboden via decentrale regelgeving. Ervan uitgaande dat de wijziging de juridische toets ter kritiek zal doorstaan, vinden wij de verduidelijking van de decentrale bevoegdheid belangrijk. Decentrale regels over rookverboden dragen immers bij aan het verder rookvrij maken van de publieke ruimte, wat een belangrijke bijdrage levert aan het realiseren van een Rookvrije Generatie. Zoals in de toelichting op het wijzigingsvoorstel ook is aangegeven, hebben diverse gemeenten de behoefte om het roken in (delen van) de openbare ruimte niet alleen informeel, maar ook juridisch aan te pakken. Wij vinden het van belang dat deze gemeenten daarbij geen juridische obstakels ervaren, zodat zij ook daadwerkelijk overgaan tot het stellen van regels over rookverboden in hun gemeentelijke verordeningen.

DEEL II – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE DEELNEMENDE ORGANISATIES

Deze reactie is ingediend namens de volgende 37 organisaties:

1. **Hartstichting**
2. **KWF Kankerbestrijding**
3. **Longfonds**
4. **Aesculaap Medische Assistentie**
5. **Alfa College**
6. **Christelijke Scholengemeenschap Groningen**
7. **Curium-LUMC**
8. **Department of Health Promotion, School for Public Health and Primary Care (CAPHRI), Maastricht University**
9. **Diabetesfonds**
10. **Elaa**
11. **Gemeente Berg en Dal**
12. **Gemeente Roermond**
13. **GGD Amsterdam**
14. **GGD Fryslan**
15. **GGD Groningen**
16. **Groninger Apotheken Vereniging**
17. **Hogeschool Leiden**
18. **International Federation of Medical Students' Associations - the Netherlands**
19. **Long Alliantie Nederland**
20. **Kids First COP groep**
21. **Nederlands Huisartsen Genootschap**
22. **Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde**
23. **Nederlandse Vereniging voor Cardiologie (NVVC)**
24. **Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde**
25. **Novadic Kentron**
26. **MostWare**
27. **ONVZ**
28. **Oude Gracht Groep**
29. **Pink Fox**
30. **SineFuma**
31. **Stichting Be Aware**
32. **Trombosestichting**
33. **Universitair Medisch Centrum Groningen**
34. **Verslavingskunde Nederland**
35. **Verslavingszorg Noord-Nederland**
36. **Zorg Innovatie Forum**
37. **Zorggroep Regio Oosterhout en omstreken (Zorroo)**

De deelnemende organisaties zijn partners van de Alliantie Nederland Rookvrij. Samen met een groeiend aantal partijen en individuen zetten deze organisaties zich in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie.

De organisaties vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Iedere ouder zou de kans moeten krijgen om zijn of haar kind rookvrij op te laten groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie een belangrijke doelstelling is geworden in het Nationaal Preventieakkoord. Met het doorvoeren van álle afspraken uit het akkoord, kan een mooie volgende stap gezet worden op weg naar het realiseren van deze doelstelling.

Het belang van een Rookvrije Generatie – en daarmee van het maatregelenpakket uit het Nationaal Preventieakkoord – is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks overlijden er meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en meeroken. En toch beginnen er iedere week weer honderden kinderen met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan groter dan 50%.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen de gevaren van roken: 86% van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en 85% vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. 80% is voorstander van maatregelen vanuit de overheid om er voor te zorgen dat jongeren (onder de 18 jaar) niet beginnen met roken³.

³ Onderzoek uit april 2019, uitgevoerd door Kantar Public onder 1127 Nederlanders (van 18 jaar en ouder), in opdracht van KWF Kankerbestrijding.